

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Dovolujeme si Vám v tomto roce předložit třetí číslo časopisu Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání. Toto monotematické číslo časopisu je stejně jako to předěšlé zaměřené na *pohybovou gramotnost*, na jejíž významnost, ale také spletitost bychom touto cestou rádi poukázali.

V předchozím čísle se čtenář mohl seznámit především s teoretickými přístupy k pohybové gramotnosti a jejím pojetím v celosvětovém i národním kontextu. Podtržena zde byla důležitost pohybové gramotnosti z hlediska celoživotního vzdělávání jedince a společnosti, či její možný specifický vliv na proměnu Rámcových vzdělávacích programů. Toto druhé monotematické číslo navazuje na již publikované teoretické příspěvky a je více zaměřené na konkrétní zjištěná data v oblasti sledování jednotlivých dimenzí a složek pohybové gramotnosti.

Rádi bychom hned v úvodu poděkovali především autorům jednotlivých statí, kteří měli odvahu se do diskuse o pohybové gramotnosti zapojit, a to písemnou formou. Věříme, že je to jedna z možných cest, jak se pohybová gramotnost, stojící na pevných teoretických základech, může v naší společnosti úspěšně etablo-

vat. Ačkoli je jisté, že pohybová gramotnost existuje v různých „baleních“ možná stovky a tisíce let, jednotně přijímaný pojem i pojetí pohybové gramotnosti dosud schází.

Nezbytnost diskuse o pohybové gramotnosti je v současnosti dávána do souvislosti například s alarmujícími výsledky mnoha výzkumů, mezi které patří také v tomto čísle publikovaný text autorů Martina Homoly a Ladislava Pokorného – *Pohybová aktivita žáků staršího školního věku v době nouzového stavu*. Zdá se však, že v odborné veřejnosti existuje široká shoda na tom, že pohybová gramotnost jednotlivce, ale i celé společnosti, je pojmem mnohadimenzionálním. Je to složitá mozaika ovlivňující naše životy utvářená z mnoha střípků, jejichž uspořádání může výrazně ovlivnit například vzdělávání, respektive činnost učitelů. Tato skutečnost je mimo jiné patrná z textu *Self-efficacy budoucích učitelů ve vztahu k výuce zdravotní tělesné výchovy* od autorů Jitky Vařekové, Markéty Křivánkové, Anny Šubertové a Pavla Krejčího. Autoři zdůrazňující nezbytnost rozvoje a zlepšování *kompetencí* budoucích učitelů tělesné výchovy v této oblasti. V souvislosti s použitím pojmu *kompetence* je zřejmé, že disku-

se o pohybové gramotnosti nemůže být vedena pouze v rovině obsahové, tedy o tom, co pohybová gramotnost je či není, ale také o tom, jak se utváří. Na tuto otázku se mimo jiné částečně zaměřuje rukopis autorek Ivy Kouřilové a Hany Janoškové *Realizace pohybových aktivit v předškolním vzdělávání*.

Mnoho autorů tedy pojem pohybová gramotnost již neodmyslitelně spojuje s pojmy (motorické či pohybové) kompetence. Není tomu jinak ani v textu *Odlišnosti v úrovni vybraných motorických kompetencí u dětí předškolního věku s pravidelnou řízenou pohybovou aktivitou a bez ní* od autorek Petry Flekové, Pavlínky Novákové a Kláry Daňové. Zdá se, že porozumění pojmu (motorické či pohybové) kompetence bychom měli věnovat přinejmenším stejnou pozornost, jako pojmu pohybová gramotnost, neboť se zřejmě jedná o spojitý nádoby ve smyslu jejich vzájemného vztahu. Zásadním se potom mimo jiné jeví potřeba, abychom byli schopni dobře rozlišit také vztah mezi kompetencemi, vědomostmi, pohybovými dovednostmi, případně specifickými (pohybovými) technikami. Text Petra Jeřábka, Jitky Vinduškové a Soni Jandové s názvem *Srovnání základní pohybové výkonnosti 12-15letých členů atletických sportovních středisek v letech 2011 a 2019* je v této souvislosti dobrým příkladem, jak používat tyto pojmy odůvodněně a „nezneužívat popularitu“ kompetencí a gramotností v případě, že se o danou problematiku fakticky nejedná,

i když v širších souvislostech do dané oblasti nepochybně patří.

Vážené čtenářky a čtenáři, dovolte, abychom na tomto místě i my editoři dvou monotematických čísel časopisu *Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání* zaměřených na problematiku pohybové gramotnosti poděkovali všem, kteří se do této pozoruhodné výměny názorů zapojili. Věříme, že se nám společně podařilo otevřít dialog nejen na teoretickém poli, ale i o možnostech a způsobech implementace poznatků do praxe a doufáme, že konstruktivní diskuse bude i nadále pokračovat. Děkujeme zejména všem autorům, kteří přispěli k tématu svým textem a zároveň i recenzentům, kteří významně napomohli k finální podobě tohoto čísla časopisu.

Soňa Jandová, Hana Dvořáková,
Lenka Vojtíková a Petr Vlček